

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an
9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.**Anul XVII.****Blaj, 22 Decembrie 1907****Numărul 50.**

Rogăm pe On. Cetitori, cari să află încă în restanță cu prețul de abonament al „Unirii” de pe anul acesta, cum și de pe anii trecuți, să binevoiască a-l achita, căci anul e pe sfârșit și foaia are lipse multe și arzătoare.

ADMINISTRAȚIUNEA.**In preajma sărbătorilor.**

Farmecul deosebit de mângâitor al sărbătorilor, ales al celor mai mari, se resimte cu zile înainte. O mai senină dispoziție sufletească se salășluște în inimile oamenilor, micile diferențe și nevoi zilnice se micșorează în fața splendoarei, pe care sărbătoarea o proiectează înaintea ei. Chiar sufletele cele mai strâmte resimt atunci un fior dulce de înălțare spre sfere mai luminoase ca cele ale intereselor zilnice. Din înălțimea aceasta privită viața, are cu totul altă înfățișare ca de obicei.

Oameni, cari și-au văzut exclusiv de treburile și interesele lor private, înțeleg în sfârșit — odată, de douăori la an — că în afară de cercul strâmt al intereselor lor, mai sunt și alte sfere, cari îmbrățișează omenimea întreagă, și cari îi înălțau și pe ei, în momente de sufletească reculegere.

Cel favorit de soarte, căruia nu-i trecea prin minte, că mai există ceva pe lumea asta, în afară de eul lui, înțelege, cu ocazii de acestea solemne, că în lume mai sunt încă multe nevoi și mulți nevoiași, cărora le poate cauza multă mângâiere prin un ajutor, care, în urma urmei, îl costă așa de puțin. Căci nu este bucurie mai mare, decât aceea, ce o cauzezi altora.

În publicul nostru românesc, spre lauda lui fie zis, s'a încetă-

tenit de o vreme încoace bunul obicei de a colecta cu prilejul sărbătorilor bani sau veșminte, cari se distribuie copiilor săraci înaintea sărbătorilor.

Constatăm cu plăcere, că obiceiul acesta se generalizează din ce în ce mai mult, revenind meritul acestei reslațiri mai ales femeilor române, respective Reuniunilor de femei.

Bărbații, din firea lor mai puțin delicată și prea mult angajați în lupta pentru agonisirea pâinei de toate zilele, nu pot jertfi timp mult pentru a pune la cale astfel de colecte, dar când acestea sunt deja puse la cale, când femeii cu suflet nobil, umblă din casă în casă pentru ca să adune ceva pe seama celor săraci și lipsiți, ei contribuie cu plăcere, un lucru pe care nu l-ar fi făcut, dacă nu erau solicitați.

Omul trebuie să fie adeseori solicitat pentru a nu-și uita de binele, pe care eră dator să-l săvârșească.

În lumea străină solicitările acestea sunt la ordinea zilei. Treci pe stradă, placate mari îți aduc în minte datoria de a contribui cu obolul tău la institutele umanitare ale surdo-mușilor; intri în un birt să iei masa, și când să-ți aprinzi țigara, observi deasupra chibritelniței apelul stereotip „să dăm ceva pentru bieții orbi.” Scoți numai decât câțiva cruceri și îi arunci în chibritelniță, care e și cassetă în aceeaș vreme.

Și iată fapta aceasta bună, ori cât de mic ar fi obolul cu care contribui, ia proporții deosebit de mari, când te gândești, că zilnic aceste milostive memento sunt cetite de mii și mii de oameni.

Sufletul zavorit de dragostea eului propriu, se deslănțuiește; chiar omul cel mai fericit și mai bine situat încă se gândește cu milă și înduioșare la miile de nenorociți, cari s'au născut numai spre sufe-

rință în viața aceasta. O întrebare i-se întipărește în minte, ca o amenințare: ce-ar fi, dacă m-ași fi născut eu orb seau mut, ce-ar fi dacă eu aș fi astăzi muritor de foame?

O rază de înduioșare se scoboară de sus, o rază de desnădejde se înalță de jos, și întâlnindu-se, ele constituie la oaltă un amestec: *inbirea deaproapelui*. Cel de sus nu mai e îngâmfat de favorurile, cu cari l-a îngâmădit soartea; cel de jos nu mai e invidios de bunăstarea altora, când vede, că și lui i-se aruncă puține fărâme dela masa bogăților.

La noi Români, acțiunea aceasta nobilă și umanitară nu se practizează de multă vreme și nici în măsura reclamată de mizeria unui popor ca cel al nostru.

Ne bucurăm totuș de începutul frumos ce s'a pus la cale.

Reuniunile noastre de femei colectează în multe centre de ale noastre mai ales pentru tinerimea școlară, după-cum se obicinuește aici în Blaj.

Avem doar așa de mulți băieți săraci, cari totuș se leagă de școală cu orice preț. Ei vor îndura multă mizerie, vor umbla iarna cu ghetele sparte, și în straie de vară, vor mânca numai odată la zi, dar vor lupta cu nădejdea sfântă a izbânzii, când vor ajunge și ei oameni cu carieră.

Și atunci, când elevii săraci de astăzi vor ajunge și ei la bunăstare, își vor aduce aminte, de serile acelea minunate, când ei stau zgriburiți și în haine zdrențuroase, pițiti în ungherul unei sale frumos iluminate. Erau acolo domni mulți și doamne îmbrăcate în mătăsurii. Și iată că, după ce le-au ținut vorbiri frumoase, au început să le împărțască haine călduroase și șepci, ghete și cisme și bomboane.

Era un Crăciun al săracilor. Și aducându-și, după ani, aminte de

seara aceea, când a primit niște ghete călduroasă, tocmai în timpul, când lui îi ieșiau degetele prin cele ale lui, va scoate o hârtie de zece sau de două-zeci și va trimite-o tot la aceea școală, unde a învățat și el, pentru a ajutorarea copiilor săraci.

Iată cum binefacerea de ieri, însămnată o îndoită binefacere pentru ziua de azi și de mâine.

Generațiile celor împărțșiți astăzi înseamnă o nouă generație de contibuenți, în vitorul cel mai apropiat.

În orașele sau satele, unde nu s'a făcut nimic încă în aceea prvințe, nu avem destule cuvinte de a izista pentru ca pildă acesta nobilă să fie imitată.

Oât de modest ar fi începutul, el are să aducă după sine roade îmbelșugate.

Ne pomenim astfel că ajutorăm cu contribuții mici câțva băieți buni și săraci, și bucuria ce li-o pricinuim, este, în aceeaș vreme, și bucuria noastră.

El cea mai frumoasă cale, pe care ne putem apropia de leagănul sfânt al nașterii Mântuitorului.

Pomenile și chestia alcoolismului.

Una dintre însușirile celea mai de căpetenie a poporului nostru este conservatismul. Acestei însușiri are să-i mulțumească mult, pentru că ea a contribuit în măsură mare la conservarea etnică a poporului nostru. Dar pe cum în tot binele este și ceva rău, așa și conservatismul a avut și urmări rele, și anume că poporul nostru ține cu o îndârjire mare și la acelea obiceiuri, ce pentru el sunt păgubitoare. Un astfel de obicei e pusul pomenilor după morți.

Chipul cum să pun pomeni după morți este diferit după diferite locuri, vorba aceea tot satul cu obiceiul său, ba chiar în acelaș sat să practice în mai multe feluri. Ori în ce să fac pomenile la noi, ele nu corăspund întru toate credinței sf. noastre biserici fiind ele totdeauna împreunate cu beutură care câte odată degenerază în beție chiar. Dar cu toate că toate feliurile de pomeni ce le pune poporul nostru după morți sunt de desaprobat, din pricina că sunt împreunate cu consumarea de alcool totuși unele ar trebui, să se șteargă cu orice preț din uz, lovind fățiș în credința bisericii noastre, căci dacă nu chiar spurcă biserica apoi totuș o necinstesc.

Un atare chip de-a pune pomană după morți, este pomeană dela biserică. Acest obicei constă în următoarele. La șasă săptămâni după moartea cuiva, rudeniile mortului duc colaci (pâne) și vinars la biserică. Numărul colacilor să brodește să fie cam așa de mare, câți oameni vor fi la biserică, iar vinars de fiecare colac un decilitru.

După sfârșitul sfinteii liturgii preotul are să meargă la masă, unde sunt colacii și să facă rugăciunea morților. După ce să

sfârșeste rugăciunea, rudeniile mortului es' cu vinarsul și cu colacii în ușa bisericii, unde așteaptă, să iasă omenii din biserică, dând fiecăruia câte un colac și un pahar de vinars. Fiecare om care a luat parte la serviciul dumnezeiesc — chiar și pruncii — primește câte un colac și o măsură de vinars, pe care are să-i beie în ușa bisericii întru odihna mortului.

Acest obicei este împotriva credinței noastre. Biserica e loc sfânt, și prin aceea că Domnul nostru Isus Hristos petrece deapururi pe sf. altare, biserica devine loc sfânt, unde creștinii au să se poarte cu toată cinstea, și reverința cuvenită. Iar prin obiceiul acesta să profanează oarecum biserica. Chiar și în legea veche să aveă în vedere ca cortul mărturiei să nu se necinstească prin beutură, așa cetim la Lev. X. 9. „Vin și beutură să nu beți tu și frații tăi cu tine, când ve-ți merge în cortul mărturiei.“ Așadar dacă în legea veche să făceau omenii atenți ca să nu beie, — atunci, când au să meargă în cortul marturiei, nici o beutură spirituasă, ca să nu necinstească acel loc, cu cât mai vârtos trebuie să se oprească a bea vinars în ușa bisericii; căci biserica este cu mult mai sus și mai sfântă decât cortul mărturiei, care eră numai umbra bisericii. Dacă cortul mărturiei să necinstească prin aceea că cineva intra în el după ce-a beut niște vin, oare biserica noastră să nu să necinstească prin aceea că bem vinars în ușa bisericii? Sigur, că să necinstește.

Mai departe obiceiul acesta aduce și rele societății omenești, propagându-se alcoolismul. Drept că cu un deci vinars nu să îmbată încă nimeni, dar totuș fiind că să bea, chiar în locul acela unde e știut, că oamenii au să învețe cele bune: adevărul și dreptatea, va fi spre sminteală multora. Mai ales tinăretului văzând, că să bea la biserică

FOIȚĂ.

Ceva despre Napoleon și dansul.

— Prelucrată după Tallozo. —

Scriitorul biografiei marelui Napoleon, Frideric Masson, care așa zicând i-a urmărit tot pașul, ni-l prezintă ca amator al dansului. Descoperirea aceasta e surprinzătoare, după ce marele Napoleon este cunoscut ca un mare beliduce, și nici de cum ca un pasionat aranjator de cadrile și mare dansator. Dintre petreceri mai plăcute îi erau balurile mascate. Își găsea plăcere să aranjeze nu numai în general petreceri, dar se interesa de toate amănuntele.

Compunea singur ordinele de dans, alegea costumele și studia lista invitațiilor. Nici când nu-și uită de nimic.

În carnevalul anului 1810, a aranjat o petrecere, cum nu s'a mai pomenit. În timpul acesta s'a despărțit de prima lui soție, și n'a voit ca din cauza aceasta să se piardă voia de petreceri și comerțul să sufere. A făcut să se veselească și să danseze Parizul. Cei ce aparțineau Curții, doreau să-i mulțumească, inventând ceva nou, ceva rar, ceva ce nu a mai fost.

Spre norocul lor, tocmai în timpul acela, eră în Pariz, Carolina, regina Neapolului, care a avut bunătatea, de a conlucra la aranjarea balului. Regina aveă pasiune pentru

jocul de șach. Lui Napoleon încă i-a făcut cadou niște figuri de șach, fabricate din lavă și coral. Aceste rarități, să păstrează și azi în castelul Compien.

Fiind vorba de aranjarea balului, a făcut propunerea să se aranjeze o partie de șach, din figuri vii. Propunerea s'a primit. Au ales 16 dame egal de înalte; acestea au fost pionii. Opt au avut îmbrăcămintea albastră, iar opt roșie. Croitura rochiilor eră, cum să poate vedea din chipurile vechi egiptene. Părul și decorul capului eră ca al sfînșilor egipteni. Intre acestea a fost și regina Carolina. De tunuri au ales patru cavaleri dintre cei mai voinici. Călăreții purtau îmbrăcăminte de centauri. Cursorii aveau costume de clowni, de pe timpul regilor de Valois. Pe cap aveau fesuri cu clopoței de aur și argint. Regele și regina, străluceau în toată splendoarea lor. Regele roșu, purtă costum de Serostris din Egipt, iar regina, în purpur cu rubine. Regele albastrilor eră de frumuseță rară, curtenii îl numeau Apollo, regina asemenea frumoasă. Ambii în costume bogate, cu safir.

Petrite scumpe le aveau imprumutate dela curtea împărătească. Cincisprezece zile au ținut probe în Elyseu. Persoanele, cari reprezentau figurile de șach, s'au adunat în ziua balului în palatul Maresalchi. Doi indieni au așezat pe padimentul salei de dans, o tablă colosală de șach. În acordurile unui mărș compus anume pentru ocazia aceasta,

întrară pe rând părechile de pionii, tunurile, călăreții, cursorii apoi regii cu reginele. Jocul l-au aranjat doi magi, după metoda cadrilului francez. Partida albastrilor, contra așteptărilor, iasă învingătoare. Napoleon a rămas încântat de petrecerea aceasta.

În carnevalul anului 1811 a aranjat trei baluri mascate, în saloanele alor trei prietini mai intimi, fiindcă îi plăceau mai mult petrecerile în familie, decât balurile de curte. Aveă deosebită plăcere să nu fie recunoscut în petrecerile acestea, dar el dacă nu recunoștea îndată pe dama cu care să întretinea, îi descoperia însuși fața. Ca să fie mai sigur că nu îl recunoaște lumea sub mască, a căutat pe cineva care să-i samene la statură și mișcări. Acest cineva a fost pictorul Isabey, care îl știă perfect imita: în ținută, mers și mișcări, astfel că eră foarte greu să-i deosebești. Singura deosebire eră, că Isabey aveă mâni cu mult mai mari decât Napoleon, care își îmbracă câte 5—6 părechii de mânuși, ca să poată seduce lumea.

Ca să ne putem face o idee și numai aproximativă, despre aceea cât eră în stare să cheltuiască marele Napoleon, pentru ca să satisfacă acestor pasiuni ale sale, fie-mi permis să ve amintesc câteva date: În 20 Martie 1809 să plătește din casseta imperială 3200 franci, pentru costume și larve. În 1810 sunt două costume în socoteala garderobei lui Napoleon. În 1811 se cheltuiesc 6280 franci, pentru costume, domino

Is va întimpări în mintea sa, că este bun lucru a bea, și va aleși orice prilej, ca să poată să beie. Al doilea rău ce izvorește din acest obicei pentru societate este că să de indemn celor bețivi ca să se îmbete. Este știut, că sunt un soi de bețivi cari nu pot bea numai câte un pahar două deodată, ci dacă beau trebuie să se îmbete. Acești fel de oameni nu gustă beutura cu lunile însă când să dimită să beie apoi beau cu zilele. Acuma, dacă să întâmplă, să fie și de aceștia la biserică, atunci când să pun pomeni, ei încă trebuie să beie întru odihna mortului, căci dacă n-ar bea s'ar mânia pe ei rudeniile mortului șari ar vedea în ținuta lor dispreț și desconsiderare. Gustând însă beutura li-să irită gâtul spre beutura, trebuie să-l stimperă. Unii ca aceștia apoi, merg dela biserică la crismă unde apoi beau până în cealaltă zi.

Dacă acest obicei este stricacios societății deoparte, de altă parte e împotriva învățăturilor noastre bisericesti, necinstindu-să oarecum biserică. Conciliul provincial III, cap II, pag. 10, zice „preoții să grijască asupra sfințeniei bisericilor... Intruniri profane nu pot avea loc în biserică... deci în ușa bisericii nu-i iertat să se beie vinars.

Dacă căutăm răspuns la aceasta întrebare trebuie, să răspundem: cauza nu este alta decât lipsa de energie a preoțimii întru executarea dispunerilor mai înalte. Biserica noastră are legi, cari deși nu esplicite totuș implicite oprește obiceiul de-a pune pomeni după exemplul amintit mai sus. Așa can. 34 din 1869 zice: „Pentru a să împedea lățirea viciului beției să se introducă reuniuni de temperanță, după modalitatea cu care s'au introdus acelea și în alte ținute, ca așa poporul pe lin să se desvețe dela beutura spirtoalelor;” iar sinodul din 1899 renouiește aceasta hotărâre a sinodului din anul 1869

Acum dacă preoțimea are să se nisuiască ca să înființeze reuniuni de temperanță, cari sunt împotriva beuturii de

și larve. În 1812 să comandă un costum sur și unul albastru, în 1813 unul negru, iar în 1814 a avut lipsă de nu mai puțin ca cinci costume. Napoleon însă cu toate acestea nu-și uită nici când de afacerile statului, nici chiar în petrecerile cele mai animate. Să întâmplă de multeori că în mijlocul petrecerii își aducea deodată aminte, că dela cutare sau cutare parte a armatei sale nu a primit de mult nici o știre. Să adresa imediat câtră un dansator, în nădejdea că: „cine știe poate fi va putea aduce vre-o știre bună” Și dansatorul pleca ziua următoare. De multeori să întâmplă că nu se reîntorcea nici când, sau târziu de tot; cum de exemplu s'a întâmplat cu majorul Lejeune, care ca prinsoner a cutrierat întreagă Spania, și a fugit din prinsoarea engleză. Câteodată, când îl preocupau unele afaceri mai importante, luă pe neașteptate de braț vre-un ambasador și retrăgându-se în vre-un salonaș mai ferit își depunea masca și pertractă cu seriozitate aceste afaceri.

Îi placea dansul, dar mai pe sus de toate, împlinirea datorințelor lui de împărat.

Veturia F. Negruțiu.

spirtoase, cu atât mai vârtos ar avea preoțimea datorința să se opue acestui obicei, acolo unde e obicei a-se bea în biserică, în ușa bisericii sau în ținutul bisericii.

Dacă preoțimea nu să opune cauza este îndârjirea poporului, cu care să opune ștergerii acestor obiceiuri. Cu aceea că-i spui poporului, că astfe de obiceiuri nu sunt după credința noastră și că ar fi bine să nu se mai observe, încă nu poți ajunge la nici un rezultat. Pentru a-să putea ajunge ceva ar trebui ca acțiunea să pomenească în unire și deodată din partea tuturor preoților.

Următoarea întâmplare cred, că îmi dă tot dreptul, să susțin așa-ceva. În una din duminicile postului mare să înfățișează la preotul N., — om încă la începutul carierei sale, — 2 parohieni și-i dau de știre că voiesc să pună pomană la biserică după o rudenie moartă de ai lor. Preotul ne bănuind, că în ce constă aceasta pomană, e la conștiință de după săvârșirea sf. liturgii face rugăciuni pentru odihna sufletelor. Dar când să iasă din biserică, vede că credincioșii beau în ușa vinars întru odihna mortului. L-a mirat mult acest obicei necreștinesc, și numai decât le-a arătat prin o cuvântare, că acest obicei este împotriva credinței, că prin vinars să profanează datina pie a oamenilor, cari au instituit pomană adevăată elemozina, ba mai presus de toate se nesfințește biserică și ziua duminicii. Însă prin vorbirea aceasta oamenii chiar de loc nu s'au lăsat capacitați, ci i-au spus preotului că acesta este obiceiul satului. Ba acest obicei este și în cutare sate și preoții niciodată nu le-au spus că n'ar fi iertat. Cu toate că și acei preoți au învățat popia tot în Blaj. Dacă ar fi împotriva credinței atunci de-a bunăseama preotul din...x nu ar bea și el cu astfel de ocaziuni.

La aceasta preotul din chestie le-a spus pe scurt că are poruncă dela măriasa vlădică să nu permită astfel de lucruri, interzicându-le să mai împartă vinars.

Aceasta ținută a preotului a stârnit toată ura poporului împotriva sa. Numai decât s'a adunat întreg satul și au ținut sfat ca să părăscă pe acest popă că le strică obiceiurile, și să ceară alt popă. Iar cauza că n'a ajuns jalba lor la forurile competente bisericesti este, că n'au aflat altă vină preotului. În schimb însă au hotărât, ca în butul preotului să beie și de aici încolo la biserică, atât cu prilejul punerii de pomeni, cât și cu prilejul cununilor.

Din întâmplarea descrisă mai sus, cred că fiecare înțelege, că acțiunile sporadice împotriva acestor obiceiuri nu duc la rezultat. Trebuie deci o acțiune solidară. Aceasta acțiune, după părerea mea s'ar putea în chipul următor pune în pracsă, ca să aibă rezultatul dorit. Preavenerata noastră superioritate bisericască să deie ordin tuturor oficiilor parohiale ca acelora, cari vor duce beutura spirtoasă la biserică ori vor împărți fie în biserică, fie în ușa bisericii, fie cin imiterul bisericii, să nu le îndeplinească funcțiunile sacre cari sunt împlinite cu astfel de obiceiuri. Acest ordin apoi să se cetească în fiecare biserică, iar preoțimea să-l observe întru toate.

Pentruca să se asigure mai bine observarea acestei ordinațiuni, cred că ar fi la loc și nu ar deroga nimic preoțimii, dacă s'ar imita hotărârea sinodului din 1833

punându-să pedeapsă pentru acei preoți, cari ar călca ordinul superiorității

Astfel cred că am putea scoate cel puțin din locurile sfințe beutul spirtoaselor și cu toate că am face încă foarte puțin în potriiva alcoolismului, dar totuși am face barem un pas.

Deice.

REVISTE.

Roma În conzistorul secret, ce l-a ținut Sfinția Sa cu colegiul cardinalilor în 16 l. c. s-au creat oficios cei patru cardinali *Gasparrri, De Lai, Andrieux* episcopul din Marsilia și *Luçon* episcopul din Reims. În alocuțiunea, ce a ținut-o Sfinția Sa în acest consistor, a vorbit despre lupta ce se poartă azi contra bisericii atât pe față cât și pe ascuns. Biserica are aceeaș soarte, ca și Mântuitorul. Drepturile bisericii le calcă în picioare chiar acei oameni, a căror datorință e să apere biserică. O anumită pressă inversunează lupta aceasta. Mult strică bisericii lupta ce o poartă contra ei pe ascuns modernistii, cari pe față se dau de cei mai credincioși, în taină însă prin propaganda lor sunt foarte primejdioși. Dela zelul episcopilor așteaptă Sfinția Sa, să se prăpădească modernismul.

Portugalia. Știrile ce le-a lansat Alianța izraelită prin organele sale, de unde le-au luat și foile românești, că în Portugalia va izbucni cât mai iute revoluția, va fi detronat regele, se va face republică, ori se va aduce alt rege, s-au dovedit de neadevurate. Dela publicarea acestor știri au trecut patru săptămâni și mai bine, și revoluția, pe carea o așteptă o anumită rassă de oameni să izbucnească în fiecare moment; nici gând n-are să asculte de comanda Alianței izraelite. Aceeaș alianță, carea a alarmat lumea întreagă cu minciunile celea mai încornurate despre mișcarea țărănilor din România, lucră și pentru Portugalia. — În Portugalia s-au împăcat partidele parlamentare, și ministrului *Franco*, îi va succede și fără dictatură să conducă țara.

Ar fi vremea, ca foile noastre românești, dacă vreau să nu fie date de minciună, să nu mai iele informații și să nu steie în legătură cu foile Alianței izraelite. Har Domnului, sunt foi creștine foarte bune destule.

CORESPONDINTE.

Sinoadele protopopești.

— tr. Iodului din Maramurăș. —

10 Decembrie 1907.

În 17 Noembrie n. s-a ținut conferința preoțească din tractul Iodului (Maramurăș) în parohia Săcel, cu care ocaziune s'au pertractat mai multe chestiuni de interes general propuse toate de Emil Bran preotul Dragomireștilor.

Cele mai însemnate sunt:

1. Procedura nouă pentru încassarea restanțelor de lectical. Ven. Ordinariat diecezan să mijlociasă pe calea administrațiunii civile încassarea competențelor preoțești de pe credincioșii renitenți, fără de amestecul preotului. Să întrevină în aceasta cauză la Comitele suprem care să dispună subalternilor săi scoaterea restanțelor în tot anul până la 1 Februarie al anului următor. Când va ști poporul — de orice confesiune — că preste restanții să țină evidență la oficiul comunal, sau la pretură sau la oficiul protopopesesc, apoi va grăbi cu achitarea datoriei ca să încunjure neplăcerile.

2. Inființarea grânarelor bisericesti. Propunere foarte salutară, făcută cu pricepere și proptită cu exemple din istoricul mai multor grânare bisericesti cu toate acestea — neprimată.

Asemenea soarte a avut propunerea pentru inființarea bibliotecelor parohiale (poporale) în toate comunele, cari să pună la îndemâna sătenilor cărțile cele mai folositoare, istorioare din biblie, tâlcuri de credință scrisă în limbaj popular, cărți de rugăciuni, sfaturi economice, narațiuni ușoare și părți alese din istoria neamului nostru, biografiile oamenilor mari și ziare redactate anume pentru popor. Pentru inființarea și susținerea bibliotecii populare propunătorul află modalitate ușoară și foarte practică: să se întebuițeze în acest scop banii adunați în pixida bisericii în decurs de două luni în tot anul. Prin aceasta procedură cu drept cuvânt a zis preotul Emil Bran că credincioșii ar fi cu mai multă alipire față de preotul lor și ar dăru și mai multe parale în pixida bisericii. Două rezultate înbucurătoare pe lângă atingerea scopului principal deșteptarea poporului.

Amândouă așezămintele aceste grânare bisericesc și bibliotecă populară trebuiesc împământentite în toate comunele noastre, fie cât de mici!

3. Ținerea „misiunilor populare“ în toate parohiile din tract deodată cu prăznuirea Hramului bisericii și în postul mare.

Propunerea s'a primit cu adaus că în tot rândul să se ceară misionar din Centru.

4. Cu privire la limba de propunere a religiunii în școalele de stat conferința să roagă de Preaveneratul Ordinariat să iee în apărare dreptul folosirii limbei românești. Iar pentru închiderea crâjmelor în dumineci și sărbători să se imainteze rugare la congregațiunea comitatenză și să se iee hotărâre asemenea și în adunările comitelor comunale.

Correspondentul.

Scrisoare din Viena.

— dela corespondentul nostru —

Continuarea luptei pentru școli.

8 Decembrie 1907.

Cum se putea, să nu ajungă chestia școalelor și în parlament? Să nu deie ansă la niște lupte, cari, dacă cei chemați nu erau la locul lor, puteau avea un sfârșit fatal pentru s. Biserica?

Săptămâna trecută avurăm parte de evenimente însemnate în istoria școalelor din Austria.

În ședința parlamentului din 3 l. c. deputatul Masaryk social-democrat ceh și-a ridicat glasul împotriva tendinței luegeriane, de a recuceri universitățile. A desfășurat, într-o vorbire chilometrică, câte verzi uscate; a vorbit despre Biserica, index, reformism, clericalism, obscuritate medievală etc. până a ajuns la negarea existenței sfântului Ioan Nepomuk... Lui i-a secundat în ziua următoare alt deputat protestant; și toți contrarii creștinizmului au cerut dela ministrul cultelor garanțe pentru păzirea universităților neatrinse de orice ingerință clericală, și au pretins — horrendum dictu — *izolvarea facultăților teologice* dela Universități.

Adevărată uvertură pentru un *kulturkampf!*

S'au aflat însă cine să le răspundă. Mai întâi a vorbit, din partea socialiștilor creștini, deputatul Dr. Mayr prof. în Innsbruck, replicând la toate falzitățile lui Masaryk și strigând în față vrăjmașilor: dacă vreți *kulturkampf*, bine, noi nu ne temem. A vorbit apoi, joi în 5 l. c., însuși Lueger, spunându-le franc adevărul. Ce vrem noi? zice el. Vrem *egalitate*. Și egalitate e aceea, că între ascultătorii universității 80% sunt jidovi? că între 8 profesori denumiți mai nou, 7 sunt jidovi? Că tinerii noștri catolici și neuniți sunt prigoniți, bătuti? că studenți și profesori, toți stau sub influința anumitor clieri?... După Lueger, deputatul Dr. Drexel, un preot tânăr din Tirol, într-o vorbire, care a stârnit admirația tuturor, a respins atacurile vrăjmașilor, a arătat puterea culturală și rolul istoric al catolicizmului și a descurecat frământările cu următoarea propunere: nu de ingerința socialiștilor creștini să fie păzite universitățile, ci de a oricărui partid politic, căci ei numai asta vreau. Propunerea a fost votată unanim.

Cu asta s-a sfârșit actul ultim al comediei.

Correspondentul.

De pe Murăș.

16 Dec. 1907.

La 5 crt. a repausat în comuna Lörint, aparținătoare parohiei Mișcreac, vrednicul bărbat George Vlăsa, care și-a lăsat toată averea sa bisericii de acolo, ca să fie de porțiune canonică. El s'a născut din părinți economi la anul 1849 în Lörint, dar curând rămas orfan, fu crescut de unchiul său Petru Radu fost notar la scaunul orfanal în Aiud, unde începă studiile, făcând trei clase în colegiu, în 1869—1870 în Blaj, de unde fiind asentat, a servit până în 1876, când venind acasă, a aflat căsoța și moșioară, iar altă mângâiere nimica. În ceea din urmă se

alipește lângă un văr, care în scurt timp și acela moare, rămânând iar singur.

În 1881—3 a fost ales primariul comunei, dar frângându-și un picior a abzis; în 1890, la stăruința parohului Teodor Radu, coetani și crescuți la olaltă de copii, primește curatoratul s. biserice, un oficiu pentru el de înalt preț, și purtat cu demnitate și multă dragoste, conlucrând mâna în mâna cu preotul și alți doi vrednici poporeni, ca să se edifice o nouă biserică, ceea ce le-au și ajutat bunul Dumnezeu. Că în Martie au început-o și în 25 Noembrie, aceluiaș an a fost sfințită de I. P. S. D. Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Victor Mihályi.

Bunul creștin și nobilul bărbat, s'au alipit și mai mult de sf. biserică, așa cât la îndemnul preotului și alor doi poporeni înrudiți și mult vrednici — promise, că de-l va ajuta bunul Dumnezeu va face și mai mult. În 1906 și-au edificat case nouă de piatră, în cari puțin avu se trăiască, de oarece în 5 Nov. s'a bolnăvit greu, și în 17 chiemă pe preotul, notariul și doi poporani, și le spune, că dânsul vrea să-și facă ultima dispozițiune, dându-și de porțiune canonică întreaga lui avere imobilă, cu case și tot ce e edificat, în preț cam de 12 mii cor., și legând de sufletul preoților, ca să-l amintească la sfânta liturgie în Dumineci și sărbători, iar la s. Georgiu, ziua s. Cruci, și s. Nicolae, să servească parastase pentru el și părintii lui. Astfel frumoasa biserică, situată lângă drumul ce duce la Aiud, astăzi este asigurată pentru toate timpurile în săvârșirea și revărsarea luminei sufetești! Laudă preotului și prietinelor, dar inimoșilor poporeni din această parohie.

Servească măreța faptă pie, ca un bun exemplu fraților și bunilor creștini din loc și jur! Iar nobilului bărbat repauzat, odihnă și pomenire veșnică!

Un credincios.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În favorul sf. noastre biserici din Casonulmare în scopul de-a ridica un iconostas au binevoit a contribui următorii domnii din Brașov: P. O. D. Dr. Teodor David preot militar gr.-cat. 2 cor. Sp. D. Dr. Eugen de Lemeny advocat 5 cor. Sp. D. Petru Pop jude de trib. în pens. 2 cor. Sp. D. Antoniu Șanciali jude de trib. în pens. 2 cor. Sp. D. Eugen adv. 2 cor. Sp. D. Ioan adv. 2 cor. Sp. Domnii Ioan Săbădean 10 cor. G. F. V. 2 cor. I. Popp 2 cor. Eremias nepotii 3 cor. N. Grădinar 2 coroane I. G. Eremie 1 cor., 20 fil. Ioan N. Biđu 2 cor. comersanții, N. N. 5 cor. 90 fil. — Tuturor acestor binefăcători în numele credincioșilor mei le exprim sincere mulțumită. Dumnezeu le respălătească cu cereștile sale daruri. Casonulmare. 27 Oct. 1907. *Artemiu Boeriu de Berivoi*, preot greca-catolic.

Din Arhidieceză. Traian German, a fost numit prefect în Internatul de băieți, Adrian Oțoiu de subprefect în acelaș institut. Octavian Popa, administratorul Ludisiorului a fost numit capelan la Făgăraș.

Din Maramurăș. În congregația comitatului Maramureș ținută la 16 l. c. s'a ales cu unanimitate toți foștii oficiali. Dintre români s'a ales: Dr. Ioan Mihali protofiscal, Ioan Balea de Iod prim notar. Gavriil Mihalyi protopretore la Tecu (Tecső). Simion Pop

protopretore la Vișeu, Vasile Dan pretore, Georgiu Dan pretore ad honores, Petru Iodi asesor la Tribunalul orfanal. Afară de acestia a rămas în oficiu Mihail Pavel prim arhivar comitatenz, George Petrovan arhivar, George Sârb arhivar, Iuliu Gyenge protocolist, Vasiliu Gyenge cancelist. S'a denumit de protofiscali ad honores: Dr. Ilie Mariș, Dr. Florențiu Mihalyi și Dr. George Mihalca advocați. Dûrere că tinerii noștri nu vreau a să aplica la comitat și nu peste mult nu vom avea oficiali români la comitat.

Pentru promovarea p'etății. La pâr-Dr. Iuliu Florian în Cluj (Jokai u. 6) se găsește de vânzare iconițe sînte a P. C. V. Maria povățuitoarea noastră, cu 12 rugăciuni în onoarea ei, scoase mai ales din paraclis. Aceste 12 rugăciuni, numite „Cununa Preacuratei,” cetite sara de membrii unei familii, sunt menite să promoveze evlavia. Prețul lor e de 60 fil. Tot acolo se găsește medalii de a P. C. Ecioară, pentru prețul de 10 fil. bucata. Le recomandăm cu tot adinsul.

Știri literare. „Convorbiri literare” pe Noemvrie e dedicat aproape întreg memoriei lui Al. Odobescu, neîntrecutul prosaist. Intre altele are un frumos articol asupra artelor în România, conferința ținută la Paris apoi articoli de Mehedini, Tzigara-Sanmurcaș, Rădulescu-Pogoneanu, Litzica ș. a. — La „Minerva” a apărut vol. II din „Povestirile unchișului sfator” de P. Ispirescu, cuprinzând între altele câteva mituri grece și istoria pe scurt alui Mihai Viteazul și Ștefan Vodă volumul de 346 pag. costă 150 cor.

— O nouă traducere a legii școlare, mai bună ca cea dela Arad, ne dă dl Lazar Triteanu referent școlar în Sibiu adogând și instrucțiunea dată de ministru pentru pentru executarea ei. Se vinde cu 120

Reuniunea femeilor române din Blaj și ține Duminecă în 22 n. la 8 ore seara a patra serată. Va diserta dna *Leontina Ciura*, declamează dsoara *Reli Chirilă*. La urmă ține dnul prof. *Dr. Ambr. Chețan* prelegeri cu Skiopticonul.

Intru amintirea prof. Nic. Ionaș. Pentru ridicarea unui monument pe mormântul neuitatului cântăret, a contribuit Niculau Solomon, Ludoș, 4 cor. Romul Raca preot, 5 cor. Simion Câmpian, învățator 1 cor. Alimpu Mateica, învățator 1 cor. toți din Bonțarul inf. Ariton Pop, protopop Reghin 3 cor. Gavril Branea, Petelea 1 cor. Apelăm și pe această cale la elevii și preoții re-pausatului, să ne ajute în această buna și recunșcătoare nisuință.

Dela Societatea meseriașilor La serata de Duminecă Dl Dr. Chețian a dezvoltat o temă interesantă: Lupta pentru existență. Măncând dela plante și animale ajunge la om și arată cu pilde vii cum trebuie să-și întărească trupul, să-și nobilizeze inima și să-și lumineze mintea. Aceștia trei factori sunt arma cea mai sigură în lupta pentru existență. Conferința dlui Dr. Chețian spusă la înțeles și ilustrată cu exemple din natură, a făcut bună impresie asupra ascultătorilor au urmat declamări pe urmă tot dl Chețian ni-a arătat vederi de pe valea Oltului, și mănăstirea Argeșului. Chipurile au fost foarte succese, iar esplicările bune. Duminecă în 22 Decemvrie va vorbi Dnul profesor Aron Deac. Vor fi producțiuni cu Skiopticonul.

Convocare. Prin aceasta este rugată inteligența și poporul român din Mediaș și jur a participă la adunarea generală extra-

ordinară a despărțământului XXIX (Mediaș) al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, care se va ține în 26 Decemvrie n. 1907 la 3 oare d. a. în locuința prezidentului acestui Despărțământ. *Ioan Moldovan*, protopop — prezident. *Dr. Ioan Ivan*, secretar.

— În conformitate cu concluzul ședinței Comitetului de dto 12 Decemvrie n. și în înțelesul Concluzului adunării generale a Reuniunii femeilor române din Mediaș și jur din 1 Sept. n. 1907 punct V și punct VI litera b). — Adunarea generală extraordinară a acestei Reuniuni se va ține în 26 Dec. n. 1907, la 2 oare d. a. în locuința prezidentei Reuniunii. La ordinea zilei și hotărâre asupra modalității punerii în activitate a fondului Reuniunii, trecut peste suma limitată în statute. *Maria Moldovan*, prezidentă. *Maria Neșca*, secretareasă.

Rugare. „Colectanții” pentru fondul de edificare a bisericii din Aiud, sunt rugați a transpune fără amânare colectele, ca să putem publica darea de samă și mulțumită publică. Aiud în 9 Decemvrie 1907. *Ioan Maior*, protopop.

Condamnări nouă. Eri s'a terminat la tribunalul din Oradea-Mare procesul de „agitatie” pornit împotriva alor 41 de țărani români din cercul Ugra. Dezbaterea procesului s'a început Luni, sentința a fost rostită însă numai Joi. Dintre cei 41 de inculpați nu s'au prezentat decât 29 inși, dintre cari au fost condamnați:

George Botoș	la	1	an.
Ioan Noaghin	„	9	luni.
Todor Noaghin	„	6	„ și
Todor Negreu	„	9	„

temniță grea și suportarea chetuelilor de proces cari se urcă până acum la suma de peste 2000 cor. Inculpații cari au lipsit vor fi escortați la o nouă desbatere, al cărei termin nu s'a fixat încă.

Ziaristic. În București apare „Viitorul”, ziar de dimineață, foarte bine redactat, având corespondenți în toate țările locuite de Români și telegrame din toate părțile. După convingerea noastră „Viitorul” e cel dintâi între ziarele de dincolo. — „Deșteptarea” gazetă pentru popor, redactată de un comitet compus din membrii societății academice „Junimea.” Nizuința noului confrate este luminarea poporului și unirea tuturor pentru cultură și înaintare. Foia apare în Cernăuț de două ori la lună.

Constituire. „România jună,” Societate academică social-literară, în Viena s'a constituit pentru anul administrativ 1907/8 astfel: Președinte: Ioan Popescu—Voitești, prof. Vice-prezidente: Trailă, stud. med. Secretar I: Iuliu Crișan, stud. med. Secretar II: Demetriu Marmeliuc, stud. phil. Cassar: Constantin Ionescu — Braila, stud. exp. Contrôlor: Zaharie Maniș, stud. med. Bibliotecar: Izidor Vitencu, stud. geod. Econom: Constantin cav. de Zopaa, stud. jur.

— „Carmen Silva” societate română academică social literară în Graz, în adunarea generală din 29 Noemvrie n. pentru anul adm. 1907/8 și-a ales urătorul comitet: Președinte: Aurel Dobrescu, stud. med. Secretar: Enea Zeflean, stud. în lit. Cassar: Nicolau Agărbiceanu, stud. med. Bibliotecar: Eugen Valean, stud. jur.

Necrolog. † *Ionel Mesaroșiu*, de Ditró-Remete candidat de advocat în Turda, după un morb scurt dar greu și-a dat nobilul său suflet în mânilor Creatorului Vineri în 13 Decemvrie n. provăzut fiind cu Sfintele Taine ale muribunșilor, în etate de 30 ani.

— † *Aurel Dologu*, student în clasa a VII-a gimnazială, fiul preotului din Borgo-Tiha, după grele suferințe Luni în 9 Dec. n. în etate de 17 ani și-a dat blândul suflet în mânilor Creatorului, în Sanatoriul Reginei Elisabeta din Buda-Pesta.

Odihnească în pace!

Poșta Redacțiunii.

I. Ș. J. Nu cred, pentru că, peste tot se votează mai ales numai comunelor bisericesti. — 2. Ți-s'a dat chiar acum, când le isprăvești, stipendiul il spezezi destinații și face cerere, care cred, că va fi ascultată. — 3. Biletul până și dela Pesta, apoi bani de cheltuială, după om și împrejurări.

S. S. P. Inadmisibil, rog ține seamă de caracterul foii și de materia ce tractezi. Scrii: »diferite chestii rituale și din viața pastorală» (deja) și când colo?... Partea a doua, numai la anul nou vom putea-o lua în socotință și atunci, dacă vom vedea contra servițiile.

V. F. S'a spedit, afacerea cealaltă am transpus'o administrații. Regret, că nu pot da nici un sfat, sabia lui Damocles, stă tot deasupra capului. Pe aci a început iarna, pe acolo va fi început vântului...

Emulsiunea Scott

lucră cu o putere deosebit de binefăcătoare asupra întregului organism, vindecă și întărește plămânile,

tusa și răceala

fie cât de veche și primejdioasă. Emulsiunea SCOTT o vindecă îngrabă. Emulsiunea SCOTT e un mijloc excelent de întărire pentru toți bolnavii, presupunând că o folosesc la vreme în care ea aduce cu sine vindecare grabnică și durabilă.

La târguirea Emulsiunei să fiți cu băgare de samă la marca Scott — pescarul cu știuța în spate.

Prețul unei sticle originale e 2 coroane 50 fileri.

— Se capătă în farmacii. —

(87) 3-28

Nr. 266—1907.

Edict.

Dupăce Maria Pop născută în Cerghidul mic au părăsit pe legiuitul său consorte Ioan Socaci din Cipău fără de cauză și credință ambi gr-cat. a căreia ubicațiune nu i-se știe prin aceasta este provocată în termin de un an și o zi a-se prezenta înaintea subșcrișului, căci la caz contrar procesul divorțial urzit în contra-i se va pertracta și în absența ei.

Oficiul protopopesic al Ernotului ca for Matrimonial de I-a Instanță

Petrilaca română 15 Decemvrie 1907.

Aron Gerasimu,

vice-protopop gr-cat.

(45) 1-1

A apărut:

Calendarul Unirii pe 1908.

Cuprinde pe lângă partea Calendaristică, Șematism și partea literară și noua lege școlară **Art. de lege**

XXVII din 1907 dimpreună cu Instrucțiunea acestei legi. — Costă 80 fil. plus 10 fil. porto.

Partea literară.

Vasile Fabian Bob.

(1795—1836).

(Continuare).

9

A d a u s.

I.

Moldova la anul 1821.

S'au întors mașina lumii, s'au întors cu capu'n jos,
Și merg toate din potrivă, anapoda și pe dos.
Soarele de'acum răsare dimineata la apus,
Și apune despre seară cătră răsărit în sus.
Apele schimbându-și cursul dau să'ntoarcă înapoi,
Ca să bată, fără milă, cu izvoarele războiu.
S'au smintit, se vede, firea lucrurilor, ce la cale
Aflându-se din vecie, urmă pravilelor sale.
Și-au schimbat să vede încă și limbile graiul lor,
Că tot una va să zică: di mă suiu seau mă pogor.
Toate pân'acuma câte să părea cu neputință
Eșind astăzi la ivală, vor putea avea credință.
Vreme multă n'a să treacă, și-a ară plugul pe mare
La uscat corăbierii nu s'or teme de 'necare.
Ce-a să zică atunci pescariul, când în ape curgătoare
Îi va prinde mreja vulturi și dihăni sburătoare?
Ce-a să zică vânătorul, când în loc de turturele,
Ne-văzând nici câmp nici codru, va pușca zodii și stele?
Nătărăule, ce umbli pe a ceriului fațadă,
Zisu-mi-au ieri noapte luna, tâlnind'o la promenadă.
Suma veacurilor scrise pentru tine'n acest loc
S'au deșirat de pe crugul Soarelui cel plin de foc,
Iară di ești vre-o comită, rătăcită d'între stele
Și umbli fără de noimă eșită din rânduele,
Ce zăbavă peste vreme te ține'n calea cerească
De îngâni cu migăele Armonia îngerească?
Dacă ești planită nouă și nu ți-i tovarășie
Colindând pe lângă soare în sistema ce să știe,
La depărtare căzută te'ntoarce pe o cale
Și nu ești nebunește pe hotarul sferii tale.
Cutezătoriu mai aproape, vei fi ars de multă pară
Vei să degeri dinpotrivă de te vei depărta iară.
Iată Aurora vine cu veșminte luminate
Alungând spaimetele nopții peste clime depărtate.
Iară steaua Afroditei vărsând rouă și răcoare
Deschide cu-a sale raze porțile sfântului Soare.
Eră nu-s ce să mai zică, și deabia numa'ncepură,
Când un nor venind cu ploaie îi spală vorba din gură

*Foia pentru minte, inimă și literatură, an. 1839, Nr. 13
dela 26 Martie, pag. 97—98.*

II.

Moldova la anul 1829.

Cât eră mașina lumii întoarsă cu capu'n jos,
Mergea toate dimpotrivă anapoda și pe dos.
Iată că d'acum răsare soarele la răsărit
Și apune cu zimbire despre sară la sfințit.
Luna, stelele și câte planite umbli pe ceriu,
Au intrat, ca din vecie, iar în scrisese lor sferi.
Și stichiile rād toate, bucurându-se văzând,
Că armonia cerească întocmită de curând,
Le așează'ntr'o unire dându-le sfinte măsuri
Și le pune iar la cale, după vechile scripturi,
Intr'o nouă Atmosferă ce din veacuri cu noroc
Să deșiră de pe Crugul Soarelui cel plin de foc.
Iată că răsar pe roata pământului întocmit,
Ca din morți la înviere noroade ce-au fost perit.
Iată marea și uscatul stau în hotarele lor.
Deschise pentru viața fapturilor tuturor.
Apele păzându-și cursul n'au să'ntoarcă înapoi
Ca să bată, fără milă, cu izvoarele războiu.
Nici munții țin vârfuri nalte să și surpe stâncile'n văi.
Peste munca și sudoarea locuitorilor săi.

Toate pân'acum câte nu să putea pe pământ
Eșind astăzi la ivală pot să aibă crezământ.
Au trecut să vede vremea când ară plugul pe mări
La uscat corăbierii n'avea frică de'necări.
Au trecut ș'acele zile, spaima nopții când umbli
Ziua mare la lumină fără a să rușină.
Astăzi păstoriul să culcă fără frică lângă oi,
Și cu fineru la gură uită grijea de nevoi.
Ce-a să zică acum păstoriul, când în Prutul cel curat
Nu-i va prinde mreja vulturi și dihăni de sburat?
Ce-a să zică vânătorul, când în loc de turturei,
Văzând iarăși câmp și codru, n'a pușca zodii și zmei?
Mira-si-va și plugariul, când vara la săceriș
Vor stă spice'naurite pe mărăcini și scăiș?
Dumnezeule, de unde peste niște țări așa
Să revarsă cu'ndurare așteptată mila ta?
Să revarsă și ni află înecați în lacrimări
Ca copiii fără maică cătând urme de cărări.
Lăsând urma părințească Moldovanu amăgit
Au intrat în căi străine și de-atunci au rătăcit.
Că-s căle inverzite pe unde cii vechi călea
Și'n pământul cel de astăzi nu-și cunoaște casa sa.
Au tunat la mieză noapte și săjeata a sburat,
Spărgând cetăți întărite peste munți au fulgerat.
Spuniți munților voi toate, și văi care v'ați deschis
Spăimântate dinaintea trăsnetului cel trimis.
Acolo neșters rămâne sângele-atâtor bărbați,
Cu carele ni vedem și noi azi răscumpărați.
Impărate preamărite, nu-ți întoarce fața ta
Dela neamul care jură că în veac nu va uită
Faptele milostivirei ce reverși neamului său
Cu nespună, îndurare din slava tronului tău.
Cu lacrimi udăm țărina pământului dobândit,
Ce-l vedem de'mpărătească pavază astăzi umbricit.
Cu lacrimi de mulțumire urma ta o sărutăm,
La icoana feței tale, din inimă noi săltăm,
Cu gurile amorțite glăsui nu îndrăznesc,
Și ce poate biata limbă cu tot graiul omenesc!
Când inima leșinată dup'atâtea nedreptăți
Să despică de durere la a tale bunătăți
Fost-au când odinioară un arbore odrăslit,
Pus de mâna strămoșească multă vreme ne-au umbricit
O sabie cercuită, ce nu-i trebuia talmaciu
Dacă, când la cules rodul, ea dărâma pe copaci.
După multă pustiire și brațul său cel speriet
Ajungând până aicea au venit și l'au tăiet.
L'au tăiet și imputrejune doarme astăzi pentru toți
Cel ce avea să umbrească pe copii și strănepoți.
Ah! a-l scoate la'nviere cu lacărmi di să putea,
De-atunci și pân'acuma de câte ori înfloreă!
Ce pot lacărmi și suspinuri, când de mult s'au prorocit
Că el numai în grădina de virtute îngrădit,
Cu munca ta, Moldovene, și sudoarea'nărăurat
Va putea ajunge iară la floarea ce au picat.
Aicea dar trebuiește minte numai și bărbat,
Când în mână, și unealtă și grădina ți-s'au dat.
Căci scumpa sămânță încă la adânc în rădăcini
Șade ascunsă ș'asteaptă și să cureță de spini,
De dudău, de buruene, de scaiul nepriincios,
Ca așa răsărind iară, să dea roadă și folos.
Dar cu vremile de astăzi pân'atunci și tot așa,
Patriotule iubite, ce mai putem așteptă,
Când acea pasere rară, ce-au vestit după sânin
Oare când scăparea lumii cu o frunză de maslin,
La noi încă pân'acuma într'un veac mai prefăcut
De potopul altor rele, să străbată n'au putut?
Și-o corăbie ce poate, fără cârmă, când pe mări
Au rămas după furtună părăsita la'ntâmplări?
Cele măguri viforoase fumegând tot ploaie cer
Și'ngână cu a lor neguri mersul norilor pe ceriu
Când el vrea să se răsbune, îi să'ntorc în sus și'n jos,
Nor pe nor tot să rădica car' de car' mai spărios.

Și'n a lor învălire ca balauri încleștați
 Mii de spaime și năluce fac ochilor intristați.
 Astăzi, când aiurea toate din pământ până la ceriu
 Să slăvesc din armonia luminătoarelor sferi;
 Astăzi, când lumea cea lină într'o pace ce-au încins
 Cu-ale sale brațe-atâtea noroade ce s'au fost strâns,
 Noi suntem carii cu altă lume nu ni mai vedem,
 Și la ori și ce scăpare dumeri nu ni putem;
 Nici căldură, nici răceală vre odată mai simțim,
 Având firile luate de ce mergem, amorțim!
 Tinde, tinde milostive, puternică mâna ta
 În noianul fără margini să perim nu ni lăsa!

Tinde mâna și ni scoate la limanul arătat,
 Cu cea biată luntrișoară, ce de valuri s'a sfărmat.
 Căci, din așa chaos, numai vânturea brațului tău,
 Sprijinită de puterea unui singur Dumnezeu,
 Atunci mântui ni poate, când cu traiul ticăit
 Vom desbrăcă și veșmântul veacului nepocăit.

Foia pentru minte, inimă și literatură, an. 1839, Nr. 14
 dela 2 Aprilie, pag. 106-107.

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

„Răvașul“ revistă culturală ilustrată în Ciuș, a apărut cu un număr bogat (43 până 46) de 64 pagini având următorul cuprins:

- Sonet, de Ioan Roșioru.
- Traducători și editori, de D. Tomescu.
- Dositei patriarhul Ierusalimului, de Dr. Ștefan Pop.
- Raporturile noastre cu biserica, de Episcopul Prohaszka.
- Din credințele poporului nostru — Dela facerea lumii, — de Arghir Târnavăneanu.
- Tata, povestire de Björnsterne Björnson, trad. I. E. Torouțiu.
- Revistă bisericească, de B...
- Valea plângerii în țara Americii, clipe petrecute între emigrații noștri, de * * *
- Hârtii vechi, de Neagu Cârstea.
- Răvașul în 1908 — Crestături — Cronică — Cărți—Reviste—Ziare. — Poșta Redacției.
- Pe anul viitor „Răvașul“ va apărea în format mai mare, ca și „Sămănătorul“, regulat de 2 ori pe lună, în mărime de câte 2 coale (32 pag.) cu abonamentul vechiu de 6 coroane pe an. Adresa: Kolozsvár Jókai utca 6.

Mângâierea creștinului. Carte de rugăciuni pentru credincioșii gr-cat. Din cărțile rituale ale bisericii orientale și din alte cărți de pietate compusă de **Ioan Genț** protopop gr-cat. în Oradea-mare. Cu aprobarea și binecuvântarea Ilustrisimului și Reverendisimului Domn **Dr. Demetriu Radu** Episcop gr-cat. de Oradea-mare.

DIN ZILELE LUI NERO, roman. după **Alexandru Dumas**—Tatăl
 Prețul 1 cor. + 10 fil. porto postal. Se află de vânzare în **Librăria Seminarială din Blaj.**

Teologia dogmatică fundamentală vol. I. **Apologetica creștină** vol. II. **Tradițiunea și Biserica**, de **Dr. Vasile Suciu**, profesor de teologie.

Costă fiecare volum 5 cor. + 30 fil. porto, a se adresa la **Librăria semin. din Blaj.**

Hipnotism și Spiritism de **D. V. Suciu**. Pe 200 pag. f. 8°.

Costă 1 cor. 50. fil. + 10 fil. porto a se adresa la **Librăria semin. din Blaj.**

Dr. O. Prohaszka, Episcop. Isus Hristos și viața modernă.

Traducere românească, de **Dr. E. Dăianu.**

Volum de 125 pag. elegant compactat în pânză. Prețul 1 cor. 50 fil. + 15 fil. porto.

Predicile lui Petru Maior.

(cu litere latine)

Vol. III.

Propovedanii la oameni morți.

Volum elegant compactat în piele și pânză. Prețul 4 cor. + 20 fil. porto.

Din **ocna vieții** de **Vasile Pop**. „Biblioteca pentru toți.“ Nr. 293 prețul 30 bani.

Dr. Pop s'a ridicat cât se poate de iute în rândul scriitorilor de seamă ai literaturii noastre. D-sa posedă într'un înalt grad darul de a povesti și un umor sănătos, natural, fără veselie silită, pe cum și mult spirit de observație caracterizază talentul său.

Din **ocna vieții**, e o culegere de schițe și nuvele umoristice, pline de haz și artistic redată cari vor încreți toate buzele și vor însenina toate frunțile. Nimic mai plăcut decât acest gen de literatură.

Din **ocna vieții** apare acum în a doua ediție. Prima a fost la aparițiunea ei imediat epuizată, ceea ce este o dovadă de popularitate de care se bucură dr. Vasile Pop.

De vânzare la toate librăriile din țară.

Catalog complet al acestei „Bibliotecă pentru toți“ ce cuprinde peste 300 de numere, se va cere la **Librăria editoare Alcalay**, — București.

Pentru a ridica moralul, tăria fizică și bunăstarea poporului nostru, cele mai ușoare și mai îndămânaticе mijloace le avem în cărțile bune, în cărțile cu învățături sănătoase. O astfel de carte este

„Alcoolismul“

de **Dr. I. Marcu și Șt. Roșian**

învățăturile căreia sădite în inima poporului, vor produce mult bine.

În mâna preotului cu chemarea, și a învățătorului cu inimă, ea va fi izvor de povești folositoare, luminează la flacăra căreia poporul va vedea prăpastia la care duce alcoolul, și prin urmare se va feri de el. **Să aflu de vânzare la Librăria sem. și costă 1 cor. 10 fil.**

Proprietar-editor: **Aurel C. Domșa.**

p. redacție rezpoz.: **Augustin Gruția.**

Cap treaz!
 somn bun, nervi și musculatură sănătoasă are cine folosește **Elsa-Fluidul lui Feller**, care are putere recreatoare și vindecatoare. Duzină de probă 5 cor. franco să-le comandăm dela **Eugenn V. Feller, Studiu Central 82 (cott. Zagrab), Marian**

(40) 8-10

De vânzare:

Un quant mai mare de altoi de viță clasa I-mă, altoiți în viță americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată) în următoarele specii:

SOIURI PENTRU VIN:

Rizling italian (Olasz Rizling)	1000 buc. = 200 cor.
Șmighiră (Som, Furmint)	„ „ = 200 „
Moi (Mustos fehér)	„ „ = 200 „
Mestecați (Vegyes borfaj)	„ „ = 180 „
Galbini (Mézes fehér)	„ „ = 200 „
Aramon (Aramon)	„ „ = 180 „
Goarneși (Járdovány)	„ „ = 200 „
Fetești (Léányka)	„ „ = 200 „

Altoi clasa II.

SPECIALITĂȚI DE MASĂ:

Chasselas blank	100 buc. = 22 cor
„ Fontainebleau	„ „ = 24 „
Madelaine Angevine	„ „ = 22 „
Passatutti	„ „ = 24 „
Muscat Hamburg	„ „ = 30 „
Suvenir de mileniu	10 „ = 4 „
Kosuth Lajos	10 „ = 3 „
Csaba gyöngye	1 „ = 1 „

1000 buc. = 100 cor.

Perseci de 3 ani înălțime până la 2½ metri 1000 buc. = 30 cor.

Soia (circa 100 kilogr.) 1 kilogr. = 50 fil.

La comanda mai mari vând și pe schimb pe lângă caventați buni, termenul

solvirii 1 Octomvrie 1908.

La comanda rog a se trimite ½ anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se poșta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se specele proprii. Reclamațiunile se iau în considerare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

Szancsal, u. p. **Balassfalva.**

Ioan Bărbat,

învățător, absala. al curs. de vierit din Aiud.

Vițe nobilitate
trimite cu *garanță, asortiment bogat*, de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima pepinerie cu vițe nobilitate
de pe Târnava.

Proprietar: **FR. CASPARI**, Mediaș (Ardeal) Nr. 54.

Cereți catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Fiecare proprietar de vie să poate convinge înainte de a comanda de **solidaritatea firmei**, adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

(80) 11-40

Se află de vânzare în Librăria semin. din. Blaj.

1. Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. Prețul 20 fil. + 10 fil. porto postal
2. Cestiuni din dreptul și istoria bisericeii românești unite, Blaj 1893. Partea I 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama. costă 1 cor. 40 fil. Partea II 400 pag. 8° scrisă de Dr. Aug. Bunea, costă 2 cor. + 10 fil. porto.
3. Vechile Episcopi românești: a. V. dului, Geogului, Silvașului și Balgradului Blaj 1902 8° 162 pag. Prețul 2 cor. 50 fil. pentru România 3 lei).
4. Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici sau Istoria Românilor transilvaneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fil. (pentru România 5 lei).
5. Discursuri. Autonomia bisericească. Diverse, prețul 5 cor. (pentru România 6 lei).
6. Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria, prețul 3 cor. (pentru România 4 lei).
7. Timoteiu Cipariu, Panegiric, prețul 50 fil. + 10 fil. porto.
8. Mitropolitul Sava Brancovici, prețul 1 cor. 50 fil. + 10. fil. porto.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine
rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

BIBLIOTECA UNIREI. *)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2.90
2. M. Eminescu. Studiū critic. —.90
3. Câte-va momente din începuturile bisericeii rom. de C. Auner. —.20
4. Nume de familie la românii din Ungaria. de A. Viclū. —.12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan. —.16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. —.30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 3.40
8. Cele două fețe ale lumii de Nicu. —.30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor. —.16
10. Cele două conștiințe, piesă teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan. —.40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 1 Nrii li, primesc cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor o

Dracul în școală.

Povestire populară.
Tradusă după Bolonden
de
Augustin Paul.
Prețul 1 cor. 50 fil.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

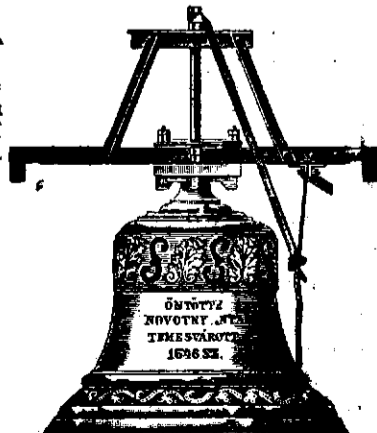
(27) 21-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut. construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere ratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(28) 21-52

→ întemeiată la anul 1868 ←

Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

☼ **contra pericolului de incendiu și exploziune.** ☼
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

☼ **asupra vieții omului** ☼

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 94,975.294 coroane.
capitale asigurate asupra vieții: 9,293.195 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
pentru despăgubiri de incendii 4,295,120.15 cor. pentru capitale asigurate pe viață 3,760,810.21 cor.

Oferte și orice informațiuni se pot primi dela:
Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.